

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Staun

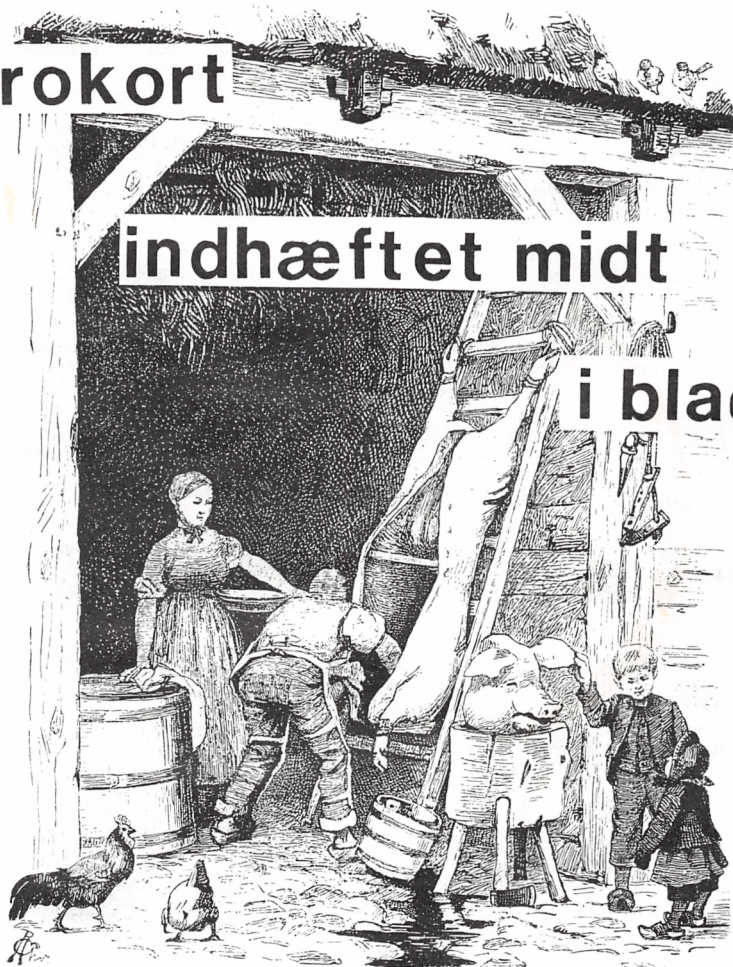
4. kvartal

1995 : 4

Girokort

indhæftet midt

i bladet

Meddelelse fra kassereren

Midt i bladet er indhæftet et girokort til betaling af kontingent for 1996. Beløbet er kr. 100,00 - et hundrede - for ægtefælle betales efterfølgende kr. 50,00 - halvtreds - Beløbet bedes betalt senest 1. februar 1996, herefter vil man efter 1. rykker blive slettet som medlem. Sit medlems-nummer finder man trykt bag på dette blad over navnet. Først står 3090 - det er bladets registreringsnr - så følger medlemsnummeret - mellem nr. 00 og 500 - de sidste 2 nuller er til kontrol.

Bladabonnenter betaler kr. 40,00 for 1996. Deres abonnementsnummer står også på bagsiden, men er mellem nr. 1000 og 1100.

Lone Wredstrøm

**Bemærk at decembers foredrag er
MANDAG DEN 11.DECEMBER**

God Jul & Godt Nytaar

Olga Marie Vinther

(Oplæg til foreningsmødet den 11. december 1995 kl. 19³⁰)

Af Svend Vinther-Knudsen

Olga Marie Vinther (proband) er født den 12. oktober 1897 og er døbt i Vokslev kirke, Hornum herred i Himmerland. I kirkebogen står der, at moderen Ane Laurine Vinther (3) opholdt sig i Herning 10 måneder før barnet blev født. Ane arbejdede på Hotel Herning som kokkepige.

Olga (1) boede hos sin mormor Ane Larsen (7) på Ny Dalsgård i Vokslev de første 13 år af sit liv, medens moderen, Ane Laurine (3) tog ud og tjene som kokkepige forskellige steder i landet.

Ny Dalsgård i Vokslev blev på den tid drevet af Ane Larsens (7) søn Christen Kjærgård Vinther, der var gift med Signe Cecilie Sørensen. De fik gennem årene 8 børn.

Da Olga (1) blev 13 år, skrantede Ane Larsen (7) så meget af sygdom, at hun skrev til datteren (3) om at hente Olga (1) hjem til sig. Ane Larsen fandt ikke, at Olga kunne være tjent med at blive på gården, når hun selv var borte, og Ane Laurine (3) var i mellemtiden blevet gift med Søren Peder Andersen, med hvem hun nylig havde fået sin anden datter.

Min mor, Olga Marie (1) beretter, at hun ikke havde det så godt i det nye hjem. Dels måtte hun ikke kalde forældrene far og mor, men skulle kalde dem onkel og tante, og dels havde hun mere status af pige i huset, end et velkomment barn.

Når Søren ikke var hjemme kaldte Olga (1) dog Ane Laurine (3) for "mor". En dag hvor hun glædestrålende kom løbende hjem fra skole, råbte hun i entreen på sin mor, uden at vide, at Søren sad i dagligstuen sammen med nogle gæster. Søren blev meget vred over episoden.

Olga (1) blev straffet for "forseelsen" på den måde, at hun skulle gå til kirken den dag hun skulle konfirmeres i stedet for at køre i hestevogn, og ved at hun ikke fik de nye støvler, der var blevet stillet hende i udsigt.

I forbindelse med konfirmationen skrev Ane Laurine (3) til Hotel Herning om økonomisk hjælp. Der kom promte 50 kr. ud over de 50 kr. i alimentationsbidrag, som man modtog hvert år.

Mor (1) fortæller også, at hun langt senere, når hun rejste forbi eller igennem Herning havde stor lyst til at aflægge Hotel Herning et besøg. Hun vidste, at faderen hed Carl (2), men hun tog aldrig mod til sig.

I 1986 besluttede jeg mig for at opspore min mors fædrende ophav, medens hun endnu levede. Det er årsagen til, at jeg idag interesserer mig for slægtsforskning.

Et opslag i folketællingen for Herning 1895 under Hotel Herning og tidligere folketællinger, viste en familie bestående af smed og kroejner Poul Andersen (4) fra Davinde på Fyn og Sophie Dorthea Mogensdatter (5) fra Snebjerg. Et af deres 10 børn hed Hans Carl (2), han arbejdede som tjener på Hotel Herning i de år min mormor (3) tjente der.

Min mormor (3) har fortalt, at hun havde fundet en familie på Herningegnen, der ville tage sig af barnet (1), når det blev født. Men en dag hun stod i hotellets køkken sammen med husfruen, Sophie Dorthea (5), bemærkede denne at Ane (3) var blevet lidt vel rund. Da det gik op for Sophie Dorthea, at Ane var gravid, spurgte hun om hvem der var faderen og Ane svarede grædende, at det var Carl (2), sønnen i huset. Sophie Dorthea havde hertil svaret, at når sønnen kunne gøre Ane gravid måtte han også gifte sig med hende.

Forelagt dette problem havde Carl (2) spurgt sin mor, om hvem af de 3 piger han havde gjort gravide, han i givet fald skulle gifte sig med? Jeg har overfladisk forsøgt at undersøge denne påstand, men har intet kunne finde!

Carl (2) havde i øvrigt opført sig groft overfor min mormor (3), idet han havde spredt det rygte blandt byens unge mænd, at Ane Laurine (3) var en "nem" pige, så hende skulle de blot banke på hos!

Nu fik min mormor (3) et brev fra sin mor (7) om at komme hjem til Vokslev, da hendes far (6) var død. På denne måde kom graviditeten til familiens kendskab, og min mor (1) kom ikke ud til fremmede.

Hans Carl (2) blev senere gift og slog sig ned på Spjaldgård i Ringkøbing Amt. Her fik han 8 børn, alle halvsøskende til Olga (1).

Jeg skal ikke trætte med en lang redegørelse om de næste skridt i min slægtsforskning, men dog nævne, at kun en af min mors halvsøskende, Marie, levede endnu. Vi blev vel modtaget, og har stadig kontakt med Moster Marie, der er meget glad for at have fået en ny søster. Familien kendte i øvrigt intet til min mors eksistens.

Olgas (1) farfar Poul Andersen (4) var i øvrigt en bemærkelsesværdig mand, mere end 2 meter høj. Han var som nævnt smed, men etablerede sig hurtigt som hotelvært og bygherre. I årbøgerne for Herning og omegn omtales han som Herning bys grundlægger, og han havde da også en finger med i spillet om snart sagt enhver industrigrens opblomstring i området. Det gælder såvel tekstilindustrien som mejerier, slagterier, teglværker, bankvirksomhed mv. og han har stået som bygherre for flere hundrede huse i Herning. En lille gade i Herning bærer stadigvæk navnet "Poulsgade".

Olga Marie, der fyldte 98 år den 12. oktober 1995, lever endnu.

Min aneforskning har ført mig vidt omkring. Flere linier går tilbage til det 15- og 16-hundrede, og der er mange interessante grene imellem. Lad mig blot nævne navne som Agerbech, Weise, Lütken, Hundewadt, Thomas Bech, Anna Chatrine Ahlefeldt, Hans Tausen for ikke at glemme Poul Andersen, som nævnt ovenfor.

Det er langt fra alt sammen jeg har indsamlet selv. Meget har jeg modtaget fra andre slægtsforskere og jeg har haft stor hjælp af min søster, som for et par år siden gik på pension. Ja sandheden er vel, at hun i de seneste år har taget fuldstændig over.

Der har ikke været tid til at kvalitets sikre alt materialet endnu, men vi hylder det princip, at vi ikke bruger kræfter ud fra et materiale, vi har fået "forærende", før vi har kontrolleret, om det nu også er vores aner.

Det er noget af dette materiale,

som slet ikke foreligger på en velordnet, præsentabel måde,

jeg vil fremvise på mødet her i foreningen den 11. december 1995 kl. 19³⁰, og ikke den 12. december som fejlagtigt annonceret i Slægt & Stavn..

Denne lille historie om starten på min egen slægtsforskning skal ses som et forsøg på at lokke så mange medlemmer af foreningen som muligt til at medbringe eget materiale på mødet den 11. december.

Som det forhåbentlig fremgår, er der

intet materiale, der er for ringe til at blive fremvist!

på medlemsmødet.

Organiseringen af mødet vil komme til at foregå på den måde, at der vil blive opstillet 4 borde midt i salen, som man kan gå rundt om, og hvorpå det medbragte materiale kan placeres:

Et bord kan benyttes til	<u>Anetavler.</u>
Et andet bord kan benyttes til	<u>Efterslægtstavler.</u>
Et tredje bord kan benyttes til	<u>Slægtsbøger.</u>
Et fjerde bord kan benyttes til	<u>Diverse.</u>

Bordene vil være markeret ved skilte, og man kan frit lægge sit medbragte materiale på det eller de borde, hvor man selv synes det hører hjemme. Det vil naturligvis være en stor hjælp for alle, hvis den enkelte vil besvare eventuelle spørgsmål fra de personer, som viser interesse for det fremlagte materiale.

Det tilrådes at påføre sit navn på det fremlagte materiale, som foreningen intet ansvar kan påtage sig for.

I øvrigt henvises til artiklen "En slægtsbog bliver til" af Chris Gade Oxholm Sørensen, som var trykt i bladet Slægt & Data, marts 1995.

Litteraturliste

I forlængelse af Randi Ottosens foredrag om hugenotterne på Slægtsdagen den 23. september følger hermed en litteraturliste.

KILDER TIL VIDERE FORSKNING I HUGENOTTERNES HISTORIE
(foruden de almindelige kilder som kirkebøger osv.)

Personalhistorisk tidsskrift årgang 109, 1989 I: De fransk-reformerte i Danmark samt litteraturliste. Artikel af Randi Ottosen.

Samme - årgang 106, 1986 I: Lydie Manrel: Fransk-reformerte, som udvandrede til Danmark.

Register Dansk Hugenotsamfund (1968-1993) udgivet 1993 af Ulrich Dusse, præst ved reformert kirke i Kbh.

N.C.Lukman: Fredericiacolonien - vort lille Frankrig. (Århus) Universitetsforlaget 1939.

Louis Bobé: L'Immigration des Francais en Danemark.

Alfred Jeppesen: Kongens Kolonister. Kbh. 1982.

J. Ludwig: Diverse udgivelser - heriblandt: Stamtavler over slægter i den fransk-reformerte coloni og menighed (Kbh. 1896)

Deutsches Hugenotten Museum, Hafenplatz 9A, D-3522 Bad Karlshafen Tyskland

Den tyske hugenot-forening, bladet kaldet "Der Deutsche Hugenot" ved formanden J.Desel, Altstädter Kirchplatz 5, D-3520 Hofgeismar Tyskland

D.Clement: Notice sur L'Eglise Reformee Francaise de Copenhague.

Ingrid und Klaus Brandenburg: Hugenotten - Geschichte eines Martyriums. Leipzig 1990.

Bent Blüdnikow har oplyst, at en litteraturliste om jøder, ville fylde over 10 sider, hvorfor interesserede istedet kan henvende sig til:

Selskabet for dansk-jødisk historie. Ved Nina Roth, Nyelandsvej 35,4 2000 F. Telf. 31 86 68 57.

Hans Chr. Bjerg har følgende litteraturhenvisninger til sit emne om militære arkiver:

"Til Fædrelandets forsvar", værnepligten i Danmark gennem tiderne. Værnepligtsstyrelsen 1991.

Samt Rigsarkivets guide om emnet.

Söker Du nya kontakter i Östergötland?

Då kan Östgöta Genealogiska Förenings nya släktforskarförteckning vara en guldgruva att ösa ur.

På 100 sidor hittar Du drygt 400 forskare från hela landet med anor i Östergötland.

Sätt in 86 kr på pg 431 95 54 – 4 så kommer förteckningen på posten. Märk talongen släktforskarförteckning.

Glöm inte att skriva Ditt namn och Din adress.

Fra rigsarkivet

Følgende er sakset fra "Arkiv kontakt nr. 3/95" Meddelelse til brugerne af Rigsarkivet.

Nyheder på filmlæsesalen

Statens Arkiver har i 1994-95 modtaget en stor ekstra bevilling til kopispredning fra Kulturministeriet. Den skal anvendes til at forsyne Rigsarkivet, landsarkiverne og Erhvervsarkivet med et sæt nyoptagne mikrofiche af alle landets kirkebøger indtil 1892.

Det betyder, at de meget slidte mormonfilm på Rigsarkivets filmlæsesal efterhånden vil blive afløst af nye fiche-kort. (på landsarkiverne i Viborg, Aabenraa og Odense vil de originale kirkebøger blive taget ud af ekspeditionen, som det for længe siden er sket på landsarkivet i København. De bliver erstattet af mikrofiche af kirkebøger fra hele landet. Det sidste gælder også Erhvervsarkivet, der ikke tidligere har kunnet tilbyde sine besøgende disse muligheder). Desuden vil bestanden af mikrofiche læseapparater vokse i takt med fичekortenes indsætning. Der er også tænkt på kopieringsmuligheder, således har Rigsarkivet allerede modtaget en ny readerprinter (ABR 2700), der kan tage kopier af både film og fiche i størrelsen A3 og A4. Der har desværre vist sig nogle indkøringsvanskeligheder med denne readerprinter, men det er forhåbentlig af forbigående karakter.

Når alt dette er gennemført vil slægtsforskere og andre med demografiske interesser kunne benytte kirkebogsmateriale fra hele landet på alle Statens Arkiver. Vi er spændt på at se, om det vil medføre en afmatning af besøgstallet på Rigsarkivets filmlæsesal.

Danmarkskort

Der er blevet hængt et stort Danmarkskort op på filmlæsesalen. Det har mange stednavne under sogneniveau. Det er tænkt som et supplement til adressebøgerne og de topografiske opslagsværker, så det bliver lettere at bestemme sognetilhørsforhold.

Vagt- og vejledning

Det har altid været muligt at tilkalde en arkivar til vejledning på læsesalen. Ved vejledningsskranken findes lister med de særlige specialområder, som arkivarerne

på Publikumsafdelingen dækker. Nu er der desuden en arkivar til rådighed i læsesalens vejledning fra kl. 11.00 - 12.00 alle hverdage, undtagen lørdag.

Arkivalier fra Glostrup

Som bekendt findes størsteparten af Rigsarkivets arkivalier i et fjern magasin i Glostrup - 100 km. i Glostrup og 40 km. på Slotsholmen. Det er besværligt for alle, såvel besøgende som personale.

Normalt vil arkivalierne komme ind to dage efter afgivet bestilling.

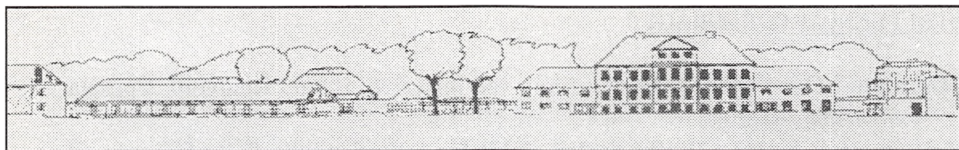
Det er nu muligt at ringe ind på telf. 93 23 23 80 mellem kl. 15.00 - 15.30 for at høre, om arkivalierne er kommet. I ekstraordinære situationer er det også muligt at få bestillinger ind samme dag, hvis bestilling afgives inden kl. 10.00. Så bliver bestillingssedlen faxet til Glostrup.

17 Inden *Brigida Cuthersdatter Cuthen Oleus og Brox, Ege An
der Kaathu Niell. And. Niell. Niels Smed. Jens Andersen med. indbr.*

18 Nov. *Jan. Seder Andersen Brox og Højst. an Kaathu til Poul
And. Cuthers og Højst. og Højst. Seder. Anne Andersdatter
Johanne Brandt. And. Povel. Seder Andersen Nieller Cuthen Seder
sen Brox och*

19 Nov. *Poul Cuthen Højst og Bodil Højstins Sør an Kaathu. Jan
i Kaathu og Højst. Lili Seder. Højst. Seder. Brox og Højst.
Mette Cuthen og Brandt. Cuthen Niell. Seder Højst. Ole Søjne
an. indbr. indbr. indbr.*

20 Dec. *And. Cuthen Nieller Ode og Højst. Cuthers og Seder. Brox
an. Jan. i Kaathu og Højst. Lili Seder. Anne Seder. Dorte
Seder. Brox. Bodil Niell. Seder. Ode. Lars Højst. Cuthen Ode
Bole Seder. Smed. an. indbr.*

FORELØBIGT PROGRAM FOR:
NORDISK KONFERENCE
FOR SLÆGTSFORSKNING OG EDB FOR SLÆGTSFORSKERE
31. MAJ - 2. JUNI 1996 PÅ SCHÆFFERGÅRDEN VED KØBENHAVN

Arrangører: Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie
Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger
DIS-Danmark og DIS-Norge

Sponsorer: Nordisk Kulturfond
Fondet for Dansk-Norsk samarbejde

Konferencen vil blive afholdt på Schæffergården, som er fredeligt og smukt beliggende lidt nord for København tæt ved skov og offentlige transportmidler. Schæffergårdens hovedbygning er et gammelt jagtslot fra 1750, der er fuldstændig og smagfuldt renoveret af arkitekt Kaare Klint. En anden berømt arkitekt, Wilhelm Wohlert, har tegnet to udvidelser (restaurantsbygningen i 1972 og konferencebygningen for få år siden). Arrangørerne håber, at Schæffergårdens smukke arkitektur og venlige atmosfære vil danne en god og behagelig ramme om konferencen.

Konferencen vil byde på foredrag, seminarer, socialt samvær og mulighed for kontakter over grænserne. Endvidere forventes det, at der både vil være udstillinger/salgsboder for bl.a. bøger og andre hjælpemidler for slægtsforskere, og demonstration af computerprogrammer (fx slægtsforskningsprogrammer, databaser og kildeindtastninger). Ligeledes er det planen at opstille en del computere til fri afbenyttelse (afprøvning af programmer, søgning i indtastede kilder og lignende) og evt. mulighed for film om emnet.

Endvidere vil der efter ønske være mulighed for at arrangere møder for specielle grupper.

FORELØBIGT PROGRAM:

31. maj: Etik i forskningen - EDB som værktøj for slægtsforskere - Migration i Østersø-området.
1. juni: Pas- og attest regler - Diverse foredrag, seminarer og diskussioner i små grupper.
2. juni: Multimedia, et fremtidsperspektiv i slægtsforskningen - Afslutning og opsamling.

FEM PLENUM-FOREDRAG:

- Migration i Østersø-området.** Foredrag ved historiker Harald Runblom, Uppsala Universitet, Sverige.
- Pas- og attest-regler - Hvilke regler gjaldt for folk, der ville flytte fra sogn til sogn eller fra land til land?** Foredrag ved arkivar Steen Ousager, Landsarkivet i Odense, Danmark
- Etik i forskningen.** Foredrag ved arkivar Peter Korsgaard, Matrikelarkivet, København.
- EDB - et værktøj for slægtsforskere.** Foredrag ved historiker Olof Cronberg, Växjö, Sverige
- Multimedia - et fremtidsperspektiv:** Inden længe kan vi på computeren have bl.a. levende billeder, fotos, båndoptagelser, gamle breve og dokumenter sammen med slægtsoptegnelser, ane- og efterslægtstavler. Foredrag ved Bjørn Nilsen, Oslo, Norge.

Ud over de fem plenumforedrag er der planlagt følgende foredrag, seminarer og diskussion i små grupper. Der kræves tilmelding på forhånd til disse, således at antallet af deltagere kan fordeles ligeligt. Deltagere kan på tilmeldingsblanketten meddele specielle ønsker herom. Sådanne ønsker vil blive *forsøgt* opfyldt, men det vil bl.a. afhænge af interessen, hvorvidt det er muligt.

FOREDRAG, SEMINARER OG DISKUSSION I SMÅ GRUPPER:

- Norsk indvandring til skovindustrien i Västernorrland.** Foredrag ved historiker Bertil Haslum, Sverige.
- Senere tids udvandring fra Sverige til Danmark og Tyskland.** Foredrag ved historiker Hans-Jürgen Schmitz, Sverige.
- Udvandring fra Danmark til Småland.** Foredrag ved lærer Sten Almquist, Sverige
- Udvandring fra Finland til Sverige før krigen.** Foredrag ved historiker Kari Tarkiainen, Rigsarkivet i Stockholm, Sverige.
- Danmarks administrative inddeling som EDB-system.** Foredrag ved historiker Gunner Lind, Institut for Humanistisk Informatik, Københavns Universitet.
- Om slægtsforskningsprogrammer - hvilke mindstekrav skal programmerne opfylde, hvad skal de kunne?** Foredrag ved genealog Erik Kann, Danmark.
- Hvorledes finder man kilder, arkivalier og litteratur ved hjælp af EDB?** Foredrag ved N.N. fra STUA, Sverige.
- EDB som hjælpemiddel til kontakt mellem slægtsforskere - også over grænserne (nationalt, nordisk og internationalt).** Foredrag ved Alf Christophersen, Songe, Norge.

Orientering om slægtsforeninger - foreninger af efterkommere af en bestemt ane evt. med samme navn (f.eks. Barfoed). Foredrag ved P. Mustonen, formand for Släktföreningarnas Förbund, Finland.

Om at skrive en slægtsbog - planlægning, opbygning, illustrationer m.v. Foredrag ved Journalist Lars Harald Alstadsæter, Sandefjord, Norge.

Undervisning i Slægtsforskning - seminar for undervisere til gensidig inspiration. Oplæg ved arkivar Hans H. Worsøe, Landsarkivet for Sønderjylland

Kildeindtastninger - standardisering, tilrettelæggelse, arkivering, vedligeholdelse. Oplæg ved historiker Hans Jørgen Marker, Dansk Data Arkiv, Odense.

Etik i slægtsforskningen. Diskussion i fire grupper - én gruppe for hvert land.

Oplæg fra henholdsvis ved Wilhelm Færden (Norge), Olof Cronberg (Sverige), John Thomsen (Danmark) og Vetu-Matti Autio (Finland).

De, der måtte ønske at deltage
med **udstilling, salgsbod, demonstration** eller lignende på konferencen,
bedes **snarest** skrive til Planlægningskomitéen og oplyse pladskrav, emne, m.v.

Planlægningskomitéen:

Elsebeth Paikin, Kildevænget 37, DK-2100 København Ø.

Birgit Flemming Larsen, Klostermarken 13, DK-9000 Aalborg

Lene Olsen, Hallandsgade 6A, st.tv., DK-2300 København S

Tlf. & Fax: +45 39 27 24 33

Tlf.: +45 98 16 11 35

Fax: +45 98 10 22 48

Tlf. +45 31 57 74 15

Yderligere bemærkninger:

Der er foreløbig (pr. medio oktober 1995) tilmeldt ca. 50 deltagere, og mange har allerede udtrykt interesse for at deltage, så *vent ikke til sidste øjeblik med tilmelding*. Deltagerne bliver indskrevet til konferencen efter modtagelsestidspunktet (dato og klokkeslæt).

DELTAGERGEBYR dækker **alle** måltider (incl. formiddags- og eftermiddagskaffe og drikkevarer til måltider) fra eftermiddagskaffe 31.5. til lunch/frokost 2.6.

med overnatning i enkeltværelse 1.900 DKK

uden overnatning 1.400 DKK

Lunch/frokost den 31.5. koster 205 DKK

Ekstra nætter på Schæffergården før og/eller efter konferencen (incl. morgenmad):

Enkeltværelse: 550 DKK - Dobbeltværelse for 2 personer: 670 DKK

Pris for ledsagere (incl. morgenmad): 175 DKK (børn under 12 år: 100 DKK)

ANTAL DELTAGERE max. 124

Schæffergården har 74 værelser (50 dobbeltværelser), deltagerantallet med overnatning (enkelt-/dobbeltvær.) er derfor 74/124. Nordisk Samarbejdskomité har vedtaget, at tilmeldinger først vil blive fordelt til 25 fra hvert land. Tilmeldinger herudover vil blive sat på venteliste. Efter tilmeldingsfristens udløb vil der blive givet besked til dem på venteliste.

YDERLIGERE OPLYSNINGER, PROGRAM, TILMELDINGSBLANKETTER M.V. KAN FÅS VED HENVENDELSE TIL PLANLÆGNINGSKOMITÉEN

SIDSTE FRIST

- for foreløbig tilmelding og betaling af depositum (DKK 500,00) 15. januar
- for endelig tilmelding og betaling af det resterende deltagergebyr 1. marts
- opkrævning og betalingsvejledning vedlægges bekræftelsen af tilmelding.

• Der tages forbehold for ændringer •

Undertegnede ønsker at tilmelde mig

Nordisk Konference på Schæffergården i København, 31.5.-2.6.1996

og beder om at få tilsendt program og tilmeldingsblanket.

___ Jeg ønsker ikke at bo på Schæffergården

Dato: _____ Underskrift: _____

Navn: .....

Adr: _____

Postnr: ..... By: .....

Land: ..... Tlf.: .....

Fax: ..... internet-adr.: ..... Fidonet-adr.: .....

Sendes til Planlægningskomitéen inden 15. januar 1996

Danske provinstryk

Som en af de sidste publikationer til markering af Det kongelige Biblioteks 200-års jubilæum som offentligt bibliotek udkommer i nærmeste fremtid første bind af *Danske Provinstryk 1482 - 1830*.

Hvis man ville give den en umådelig lang undertitel, ville den være: *Bibliografi over bøger, småtryk og blade trykt i det nuværende Danmark (uden for København), ordnet efter by, bogtrykker og trykkeår - til brug for lokal-, person-, erhvervs- og boghistoriske undersøgelser*. Dertil kan føjes, at den uden tvivl også vil kunne bruges i forbindelse med den forskning i folks læsevaner, som er blevet aktuel i de senere år.

Baggrunden for bibliografierne er, at dansk bogtryk indtil 1600 er beskrevet og indexeret i Lauritz Nielsens *Dansk Bibliografi 1482 - 1600*. Vil man gå længere, er det rundt regnet 100 år gamle værk *Bibliotheca Danica 1483 - 1830* stadig et dagligt hjælpemiddel, der med systematisk opbygning og forfatter-, anonym- og sagregistre giver brede indgange til den danske nationallitteratur fra nævnte periode. Beskæftiger man sig imidlertid med bogtrykhistorie efter 1600, er man næsten fortabt; et fåtal af bogtrykkerne er blevet genstand for monografisk behandling, og endnu færre har man forsøgt at udarbejde værkfortegnelse for.

---- Med topografisk inddeling som højeste princip falder bibliografien naturligt i fem dele:

- I. *Sjælland, Lolland, Bornholm: Helsingør, Hørsholm, Lyngby, Maribo, Roskilde, Rønne, Slagelse, Sorø.*
- II. *Nordjylland: Thisted, Viborg, Aalborg.*
- III. *Midtjylland: Borris, Fredericia, Horsens, Randers, Ribe, Vejle, Aarhus.*
- IV. *Sønderjylland: Haderslev, Sønderborg, Tønder, Aabenraa.*

V. Fyn: Nyborg (1 titel), Odense.

Af disse er bind I det største med 1132 titler, tæt fulgt af V med c. 1000 titler, mens de øvrige er noget mindre.

Hver regions byer er bibliograferet alfabetisk. Flere bogtrykkere i samme by er ordnet efter året for deres tidligste tryk. En bogtrykkers titler er ordnet kronologisk, inden for hvert år alfabetisk; tryk, hvis år ikke er angivet eller har kunnet fastslås, står før de daterede. Hver bogtrykker, hans firma og materiel præsenteres kort forud for hans bibliografi.

Alle titler trykt før 1601 er anført i kort normaliseret form efter Lauritz Nielsen. Titlerne er forsynet med henvisning til LN (hvis nummer svarer til Det kongelige Biblioteks opstillingssignatur).

Titler efter 1600 er detaljeret beskrevet efter et eksemplar af den pågældende bog. Hovedbeskrivelsen omfatter forfatternavn, fuldstændig titel og kollationering. Derefter følger en række punkter med forskellige andre oplysninger, hvoraf kan nævnes: Impressum, Forfatterens stillingsbetegnelse, Titelvarianter, Varianttryk, Andre udgaver samt det mest væsentlige: Typografisk beskrivelse. Her gives blandt andet oplysning om skriften, når den afviger fra det normale (som er fraktur til dansk og tysk, antikva til latin m.v.), om fremhævelses- og prydskrifter, om illustrationer med angivelse af, om det er træsnit, kobberstik m.v., og om andre dekorative elementer som prymlinier, friser og vignetter med angivelse af, om de er træskårne eller typografiske. I bibliografiens indledende afsnit gives en række eksempler på disse ting, hentet fra nogle af det pågældende binds tryk. Beskrivelsen af hver titel slutter med en henvisning til Bibliotheca Danica og en eventuel bogtrykkerbibliografi samt med det bibliograferede eksemplars lokalisering, hyppigst Det kongelige Bibliotek (her anføres opstillingssignatur).

Hvert binds indledende afsnit rummer blandt andet et skema over alle de provinsbyer, hvori der fandtes bogtrykkere, med angivelse af det samlede antal titler og de enkelte bogtrykkes åremål, samt to litteraturlister, en almen og en speciel for det pågældende bind. Og hvert bind afsluttes med et person- og et stedregister samt et systematisk register. Personregisteret omfatter alle nævnte personnavne, stedregisteret ikke blot alle navne på lokaliteter, men også på bygninger (St. Mortens Kirke i Næstved) og institutioner (Det dramatiske Selskab i Slagelse), mens det systematiske register er mere kortfattet. Det bygger på BDs systematik og henviser kun til løbenumre.

Det er planen at afslutte bibliografien med fælles registerbind (VI), der blandt andet også skal indeholde en oversigt over de ikke-lokaliserede provinstryk, der er nævnt i forbindelse med de enkelte beskrivelser.

Initiativet til udarbejdelsen af *Danske Provinstryk* kom fra Erik Dal (1953-63 forskningsbibliotekar, derefter indtil 1967 førstebibliotekar for Danske Afdeling), der også har lavet forarbejderne, herunder afmærkning af provinstrykkene i Bibliotheca Danica og udformningen af de bibliografiske principper. Da det bibliografiske arbejde påbegyndtes, knyttedes denne artikels forfatter (bibliotekar samme sted fra 1965) til projektet. Bibliografien udgives i fællesskab af Det kongelige Bibliotek og Det danske Sprog- og Litteraturselskab, og under forudsætning af den nødvendige økonomiske støtte vil de øvrige fire bind samt registerbindet udkomme i løbet af årene 1994-98.

Grethe Larsen
Bibliotekar

Danske provinstryk 1482-1830. En bibliografi udarb. af Grethe Larsen under red. af Erik Dal. Bd. I: Sjælland, Lolland, Bornholm. Det danske Sprog- og Litteraturselskab og Det kongelige Bibliotek. 1994. 250 s. Fol. I komm. hos C.A. Reitzels Forlag. (DSL publikation nr. 167). Kr. 350,- for bd. I; kr. 1875,- for bd. I-VI ved bestilling i forbindelse med udgivelsen af bd. I.

Ang.: Folketælling 1822

I Landsarkivet for Sjælland mm. findes i retsbetjentarkivet for Sorø amt under Gisselfeld Klosters birk afd. O, diverse:

Mandtalslister 1822 fra sognene Nestelsø, Fensmark, Aversø, Testrup, Bråby og Ulsø.

Under Grevskabet Bregentved birk, afd. O, diverse:

Mandtalslister 1822 for sognene Frerslev, Terslev, Haslev, Dalby, Tureby, Hellested, Hårlev, Karise og Alslev.

Indsendt af Else Dehlendorff

Ovennævnte er taget fra medlemladet "Stamtræet", Selskabet for Østsjælland.

Ernst Dehlendorff står også for salg af transkriberet og maskinskrevet afskrifter fra Haslev sogn, Sorø Amt.

Hver bog er på ca. 130 A4-sider og sælges til kortpris: kr. 110 plus porto.

FT Bog 1: 1787-1845

FT Bog 2: 1850, 1855 og 1860

Kirkebog 1: 1645-ca. 1700

Bog 2: Ca. 1700 - 1738

Bog 3: 1739 - 1770

Bog 4: 1771 - 1813

Bog 5: 1814 - 1830

Ernst Dehlendorff

Lysholm Allé 9

4690 Haslev

56 31 51 26

DIS-Danmark program

DIS vil i forårssæsonen som fast mødested benytte *Medborgerhuset Danasvej 30 B, Frederiksberg*, indgang gennem biblioteket. *Deltagergebyr* kr. 20,- pro persona, som betales ved indgangen. *Tilmelding* er nødvendig til Lene Olsen, Hallandsgade 6 A st.tv., 2300 København S, tlf. 3157 7415 *senest 3 dage før mødet*. Der gives *kun* besked, hvis mødet må aflyses eller er overtegnet. Husk derfor at oplyse telefonnummer og om medlemskab af DIS eller om man er gæst. Gæster er velkomne. DIS medlemmer prioriteres, hvor der er begrænset deltagerantal.

Tirsdag d. 16.01.1996 kl. 16.45

Institut for Navneforskning

(Begrænset antal max: 25)

Njalsgade 80, København

Præsentation og gennemgang af Institut for Navneforskning ved Københavns Universitet. Institutet rummer centrale og for slægtsforskere helt uundværlige samlinger om person- og stednavne.

Lørdag d. 10.02.1996 kl. 10.00-16.00

Om at vælge program

Medborgerhuset Danasvej 30 B, Frederiksberg

Howdan vælger jeg mit slægtsforsknings-program???

Der vil dels blive holdt en række oplæg om de mange problemer, der kan være forbundet med at skulle vælge program, dels blive lejlighed til gennem drøftelser/arbejde i mindre grupper at bearbejde problemerne yderligere. Der vil ved mødet blive lejlighed til at *møde* forskere, der forholdsvis kort tid siden har valgt program.

Lørdag d. 9.03.1996 kl. 14.00-17.00

Støder jeg nogen med min slægtsforskning ?

Medborgerhuset Danasvej 30 B, Frederiksberg

Nordisk konference for slægtsforskning 1996 har et hovedtema etik i slægtsforskning. Som optakt til konferencens diskussioner om hvad skal jeg overveje, når jeg ønsker at videregive mine indsamlede oplysninger. Og husk at enhver familie har oplysninger, som den ikke ønsker frem.

Vi får en række bud på hvad der kan indgå i slægtsforskerens etiske regler fra slægtsforskere, efter deres oplæg vil vi diskutere i grupper.

Lørdag d. 13.04.1996 kl. 13.00-17.00

Generalforsamling

Kun for medlemmer af DIS

Medborgerhuset Danasvej 30 B, Frederiksberg

Dagsorden i følge vedtægterne.

Efter generalforsamlingen vil Hans Jørgen Marker, Dansk Data Arkiv, fortælle om Kildeindtastningsprojektet, dets status og fremtidsperspektiver. DDA har fået tipsmidler til projektet. *Når slægtsforskere at have indtastet FKT 1845 i år 2000 ?*

31.05.1996-2.06.1996

Nordisk konference for slægtsforskning og edb for slægtsforskere
Schæffergården, Gentofte

HVEM FORSKER HVAD

- en årbog for slægtsforskere og lokalhistorikere

Udgives af: Samfundet for dansk genealogi og Personalthistorie,
Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger, og
DIS-Danmark.

Udkommer én gang årligt i september. Formålet er at skabe kontakt mellem forskere i ind- og udland til gensidig hjælp og inspiration i den videre forskning, samt udveksling af oplysninger.

Indlæg kan indeholde følgende:

Arbejdsområde med oplysninger om de slægter, emner eller lokaliteter, man forsker i og har oplysninger om.

Søges med efterlysninger af oplysninger om personer, emner m.v.

Specielle emner med oplysninger/efterlysninger af mere generel art: F.eks.: "*ammer*", "*bogtrykkere*", eller "*skippere*" (i hele Danmark eller et mindre område, f.eks. "*skippere på Rømø*"); "*selvejergårde*" eller "*mejerier*" i en bestemt periode og/eller en afgrænset lokalitet (f.eks. "*selvejergårde i Thy*"). Malerier, fotos og lign. kan også efterlyses.

HFH-Marked med efterlysninger eller tilbud - alt, der ønskes købt, solgt, lånt, fundet. Kommercielle indlæg medtages ikke. Ved salg skal der oplyses pris.

RETNINGSLINJER FOR INDLÆG

- Indlæg er gratis for abonnenter. Ikke-abbonenter betaler indlæg ved køb af årbogen samme år.
- Indlæg skal være redaktionen i hænde **SENEST 1. FEBRUAR** men modtages hele året. Indlæg, modtaget efter 1. februar, kommer med i HFH, i det omfang tiden tillader det.
- Indlæg skrevet på computer skal indsendes som ASCII-fil på diskette sammen med en udskrift af indlægget eller via BBS..
- Indlæg må max. fylde: én A4-side, 1½ linjeafstand (normal skriftstørrelse, sv.t. ca. 2000 tegn pr. side) og 2 cm margin på alle sider.
- Med indlægget skal følge en liste over de sogne/lande, de navne samt evt. de emner til sagregisteret eller HFH-marked, der ønskes i registrene. Denne liste medregnes ikke i den tilladte A4 side.
- Indlæg skal være skrevet tydeligt og må kun indeholde årstal.
- Efterlysninger af personer født efter ca. 1900 medtages ikke.
- Fotokopi af et indlæg i et tidligere nummer af HFH kan indsendes til redaktionen med rettelser eller tilføjelser.
- Indsendere af indlæg vil i løbet af 2. kvartal få tilsendt faktura, korrektur af indlægget samt evt. diskette retur. Rettelser/tilføjelser mod det indsendte manuskript vil blive foretaget indtil ca. 1. juli.
- Indlæg sendes eller faxes til: Elsebeth Paikin, Kildevænget 37, 2100 København Ø. Tlf. & Fax: 39 27 24 33

OBS! — BEMÆRK VENLIGST:

Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavns medlemmer får ikke længere HVEM FORSKER HVAD gennem foreningen.

Fra **Släkthistoriskt Forum 1994 nr. 4** har jeg sakset følgende efterlysning i min egen oversættelse:

Jeg søger oplysninger om personer fødte på **Åland**, som findes i Sverige - og Danmark.

Jeg opretter en database over ålændinge i tidligere tider og er interesserede i at få rede på, hvad der skete med udvandrerne til Sverige (og andre lande).

Dette gælder i første omgang 1700-1900 tallet. Database omfatter netop nu ca. 40.000 personer

Håkan Skogsjö
Örtvägen 38:16
FIN-221 00 Mariehamn
Åland
Telf. + 28 21 204

Erich Brandenburg

DIE NACHKOMMEN KARLS DES GROSSEN

*Faksimil (1995) av 1935 års upplaga med tillägg o rättelser av
Manfred Dreiss o Lupold v Lehsten 150s 23X33 cm Inb.*

Härstammar Du från Karl den Store?

Denne frankiske kung och romerske kejsare, som levde 742-814, räknas som urfader till Europas furstehus och till praktiskt taget alla adelsätter.

I Erich Brandenburgs klassiska och sedan decennier utsålda storverk redovisas de första 13 generationerna av Karl den Stores ättlingar fram till 1200-talet. Denna nya upplaga innehåller också värdefulla rättelser och tillägg, resultat av senare tiders forskningar. **560:-**

BESTÄLL NU - UPPLAGAN BEGRÄNSAD!

SVERIGES ADELSKALENDER 1995

c 850s illustrerad 16X24 cm Inbunden.

Rykande färsk, med aktuella uppgifter om alla svenska adelsätter. Standardverk till extrapris!

PASSA PÅ!

525:-

ROSVALL
ROYAL BOOKS
Enåsen - Falekvarna
S-521 91 FALKÖPING, Sweden
tel; 0515-37105 FAX; 0515-37165

Indholdsfortegnelse

Meddelelse fra kassereren.....s.	3
Olga Marie Vinther.Ved Svend Vinther-Knudsen.....s.	4
Litteraturliste vedr. slægtsdagen 23.9.95.....s.	7
Meddelelser fra Rigsarkivet.....s.	9
Danske provinstryk 1482 - 1830.....s.	11
Tilbud ang. Haslev sogn.Ved Dehlendorff.....s.	14
DIS-Danmarks forårsprogram.....s.	15
Hvem forsker hvad.Ved Elsebeth Paikin.....s.	16

Indhæftet midt i bladet finder De: Program og tilmeldings-
slip til Nordisk Konference for Slægtsforskning og EDB.
Ovenpå dette findes foreningens forårsprogram samt det vigtigste
GIROKORTET TIL BETALING FOR 1996 !

Hver morgen, når solen os vækker.
Vi, drager til græsrigge eng,
Og gæssene gækker og gækker,
De kender mig fattige dræng.